

Bergisch Gladbach – przyjemnie inaczej Między Metropolią i życiem na wsi

Stadt Bergisch Gladbach

Spis treści	strona
Rathaus in der Stadtmitte	4
Villa Zanders	
St. Laurentius mit Stadtbrunnen	5
Bürgerhaus Bergischer Löwe	
Gnadenkirche	
Kulturhaus Zanders	6
Papiermühle Alte Dombach	7
Kindergartenmuseum NRW	
Schulmuseum	8
Schloss Lerbach	9
Gartensiedlung Gronauerwald	
Rathaus Bensberg	11
Bergisches Museum für Handwerk,	
Bergbau und Gewerbe	12
Grandhotel Schloss Bensberg	13
Kardinal Schulte Haus	14
St. Johann Baptist	
Steinbreche	15
Saaler Mühle	
Fachwerk im Bergischen Land	16
Herrenstrunden	17
Strunde	18
Geopfad	19
Bergisches Wanderland	20

Centrum miasta Bergisch Gladbach

Kto po raz pierwszy odwiedza Bergisch Gladbach dziwi się z pewnością, że nie wita go górski krajobraz. Co prawda, jadąc od strony Koloni widoczne są małe wzniesienia, ale góry wyglądają przecież inaczej. Nazwa miasta nie ma nic wspólnego z położeniem geograficznym, ma pochodzenie historyczne: Grafowie von Berg (Góra) osiedlili się na początku XII wieku na tym terenie i nadali regionowi swoją nazwę. Jakby nie było, 200 metrów wysokości dzieli miasto od kolońskiej niziny – lekko wznosząc się od Renu do pagórkowatych terenów Bergisches (Górskiego) Land.

Bergisch Gladbach posiada dużo zieleni – więcej niż 80 % obszaru miasta to tereny zielone. Dlatego też czują się tu dobrze nie tylko młodzi i starsi mieszkańcy miasta, ale również turyści: obojętnie, czy to turyści aktywni, zainteresowani kulturą i architekturą, szukający wypoczynku albo podróżujący w celach służbowych.

Pierwsze wzmianki o mieście Bergisch Gladbach jako Gladebag pojawiły się w roku 1271. W roku 1856 liczba mieszkańców wynosiła ponad 5.000 i miasto otrzymało prawa miejskie. Po połączeniu z Bensberg w roku 1975 nazwa miasta Bergisch Gladbach pozostała zachowana.

www.bergischgladbach.de

Rathaus in der Stadtmitte

W samym centrum miasta Bergisch Gladbach znajduje się **stary Ratusz**¹, **Villa Zanders**² i **Kościół św. Wawrzyńca**³.

Ratusz został zbudowany w roku 1906 i składa się z trzech części, które oddają styl tamtego okresu. Budynek ratusza dobrze widoczny jest ze strony Placu Konrada Adenauera. Również ciekawie prezentuje się „Marienbogen” przechodząc pod nim można zobaczyć na tyłach ratusza znajdujące się „Gefängnis”. We wnętrzu ratusza warte obejrzenia są reprezentacyjne schody, historyczny pokój ślubów i dwie sale posiedzeń.

Główna ulica w centrum Bergisch Gladbach to deptak, ulica handlowa i miejsce dla wielu małych pomników, przedstawiających miejscowe znaczące osobistości. Jedną z nich przedstawia Jakuba Altenrath, zwanego jako „Hexe Köbes” (Czarownica Köbes). Był on znanym handlarzem złomu i znanym mieszkańcem. Oprócz niego można zobaczyć „Bäuerin mit Schafen” (Gospodyni z owcami) i jeszcze inne znane osobistości – muzyków, pisarzy, przemysłowców i kronikarzy.

„Hexe Köbes”

Villa Zanders

W **Villa Zanders**² znajduje się dzisiaj miejskie Muzeum Sztuki. Budynek ten został wybudowany dla wdowy po właścicielu fabryki papieru Carla Richarda Zanders. Maria Zanders brała czynny udział w życiu kulturalnym i społecznym w tym regionie. W jej gościnnym domu spotykali się znani artyści i naukowcy, między innymi również kompozytor Max Bruch, malarz Carl Ludwig Fahrbach i kreślarka Alexe Altenkirch.

Villa Zanders

Kirche St. Laurentius mit Stadtbrunnen

Na placu Konrada Adenauera znajdują się jeszcze następne, warte obejrzenia obiekty: pomnik **papiernik** i **miejska fontanna**³, której ruchoma górna część przypomina sito używane w produkcji papieru.

Papiernik

Bürgerhaus Bergischer Löwe

Dom Kultury **Bergischer Löwe**⁴ został wybudowany zgodnie z planami Architekta Ludwig Bopp a po roku 1977 poszerzony przez słynnego architekta Profesora Gottfried Böhm – wyróżnionego nagrodą Pritzker. Dzisiaj jest „Löwe” centralnym punktem kultury miasta. W nim odbywają się koncerty, wystawy, targi i przyjęcia. Istnieje również możliwość wynajęcia pomieszczeń na prywatne uroczystości oraz szkolenia.

Gnadenkirche und Kulturhaus Zanders

Naprzeciwko kościoła Łaski Bożej⁵ znajduje się **Dom Kultury Zanders**⁶, kolejny dawny budynek mieszkalny rodziny przedsiębiorców Zanders, w którym dzisiaj znajduje się Fundacja Zanders – historyczny zbiór produkcji papieru – i Stowarzyszenie Altenberger Dom, które zostało założone przez Marie Zanders. „Altenberger Dom” to kościół w stylu gotyckim, który znajduje się ok. 10 km w kierunku północnym od Bergisch Gladbach.

Papiermühle Alte Dombach

Nadreńskie **Muzeum Przemysłu Papierniczego Alte Dombach**⁷ znajduje się w jednym z 36 młynów położonych wzdłuż rzeczki Strunde. Przede wszystkim tym młynom zawdzięcza Bergisch Gladbach swój rozwój przemysłowy. Museum przedstawia historię produkcji i znaczenia papieru m. in. na przykładzie starej maszyny firmy Zanders. Stałe i specjalne wystawy związane z papierem, imprezy o znaczeniu pedagogicznym, odczyty związane z historią papieru i miasta uzupełniają program muzeum.

Kindergartenmuseum NRW

Dwa następujące wyjątkowe muzea podnoszą znaczenie turystyczne Bergisch Gladbach, jako szczególne w Nadrenii. Na Quirlsberg w centrum miasta powstało w ostatnich latach Nadrenskie **Museum przedszkola**⁸. Tutaj zostały zgromadzone przedmioty, które były używane w pracy przedszkoli i żłobków od początku powstania tych instytucji aż do dziś.

Schulmuseum – Sammlung Carl Cüppers

Muzeum w dzielnicy Katterbach znajduje się **Muzeum Szkolnictwa Carl Cüppers**⁹ w budynku starej szkoły podstawowej. Te zbiory prezentują historyczne przyrządy i fascynują odwiedzających. Atrakcją są również specjalne wystawy na tematy historii szkolnictwa. Wyjątkową i bardzo lubianą jest „historyczna lekcja”, podczas której na żywo przenosi się do szkoły z czasów cesarstwa.

Schloss Lerbach

Zamek Lerbach¹⁰ jest dworkiem zbudowanym w stylu angielskim Country-House. Powstał jako dom mieszkalny rodziny Zanders w roku 1898. Od roku 1992 mieścił on hotel wysokiej klasy. Park otaczający Zamek jest uważany za jeden z najlepszych i o dużym znaczeniu historycznych parków w Nadrenii.

Schloss Lerbach

Gartensiedlung Gronauerwald

Małżeństwo przedsiębiorców Richard i Anna Zanders przeznaczyło w roku 1898 ok. 30 ha ziemi pod zabudowę domów dla swoich pracowników. Zainspirowani ideą budowy ogrodowych osiedli posadzili na tym obszarze drzewa, zakładali trawniki i jeden centralny plac. Pomimo, że z biegiem czasu wiele się na tym **osiedlu ogrodowym Gronau**¹¹ zmieniło, to jeszcze jest ono przykładem tego specjalnego budownictwa w Nadrenii.

Gartensiedlung Gronau

Rathaus Bensberg

Bensberger Rathaus

W roku 1975 połączono Bergisch Gladbach z Bensberg. Bensberg stanowi dzisiaj południową wyżej położoną część miasta Bergisch Gladbach. Bensberg wyróżnia się dwoma szczególnymi budowlami: barokowym zamkiem i ratuszem Bensberg ze średniowiecznym zamkiem, zintegrowanym w nowoczesnym budynku ratusza architektury XX wieku. Rozwijające się w Bensberg od połowy XIX górnictwo, doprowadziło do znacznego przyrostu mieszkańców, który spowodował, że w roku 1947 otrzymał Bensberg prawa miejskie. W roku 1975 w ramach reformy komunalnej połączono Bensberg z sąsiadującym miastem Bergisch Gladbach.

Ratusz Bensberg¹¹ został wybudowany przed końcem lat 60-tych i przez jego wyjątkowy styl stał się bardzo znanym obiektem. Jest dziełem znanego architekta profesora Gottfrieda Böhma, który to stworzył tę budowlę poprzez wykorzystanie szczątków historycznej substancji budowli Grafa von Berg, pochodzącej z wieku XII, zwanej „Stary Zamek”. Po reformie komunalnej znalazły miejsce w ratuszu wydziały techniczne urzędu miejskiego. Duża sala posiedzeń z resztkami historycznych ścian jest salą narad. Tutaj również odbywają się różne inne spotkania, koncerty i uroczystości.

Museum für Bergbau, Handwerk und Gewerbe Bensberg

Obchodząc ratusz dookoła i opuszczając dziedziniec, wychodzi się na ulicę Burggraben, przy której znajduje się wejście do Bergisches **Muzeum Górnictwa, Rzemiosła i Przemysłu**¹³. Ma ono formę skansenu z licznymi historycznymi budowlami typowymi dla regionu. Tutaj znajdują się chaty, pomieszczenia szkolne, stodoły i izby rzemieślnicze. Tutaj regularnie odbywają się pokazy tradycyjnych starych rzemiosł.

Museum für Bergbau, Handwerk und Gewerbe

Wnętrze Muzeum

Grandhotel Schloss Bensberg

Johann Wilhelm II, książę Pfalz i książę Jülich i Berg, wybudował w roku 1703 „Nowy Zamek” w Bensberg z przeznaczeniem na zamek myśliwski, a wystrój wnę trza powierzył weneckianskiemu mistrzowi Matteo d’Alberti. Niestety, książę nie dożył ukończenia budowy a zamek nigdy nie spełniał funkcji jako rezydencja. Natomiast w swojej historii spełniał różne inne role: ta barokowa budowla była wykorzystywana jako szpital i szkoła kadetów, jako belgijskie gimnazjum i jako placówka dla uchodźców wojny bałkańskiej. W roku 2000 po generalnym remoncie została ta barokowa budowla przeznaczona na „**Grandhotel Schloss Bensberg**”¹⁴.

W roku 1774 odwiedził Goethe miasto Bensberg i napisał w 14-tej księdze „Pisarstwo i prawda”... „znaczną jest mi jazda do myśliwskiego zamku Bensberg, który na prawym brzegu Renu leży i z którego widoki podziwiałem...”

Die Schlossanlage aus der Luft

Schloss Bensberg

Kardinal Schulte Haus

Dom Kardynała Schulte¹⁵ to następny ważny punkt w krajobrazie Bensberg. Został zbudowany przez architekta Bernhard Rotterdam w latach 1926 – 1929. Służył jako Seminarium duchowne biskupstwa Kolonii, a w czasie II wojny światowej jako szpital. Dzisiaj znajduje się w tym budynku ze wspaniałym widokiem na obszary wokół Kolonii katolicka placówka szkolenia dorosłych oraz hotel.

Kirche St. Johann Baptist

Kościół pod wezwaniem św. Jana Baptysty¹⁶ w dzielnicy Refrath jest najstarszym kościołem w mieście i stanowi dużą atrakcję. Budowę kościoła rozpoczęto już w VIII wieku. Druga część powstała w X wieku, a część trzecia w tym samym miejscu została wybudowana ok. 1200 roku i przetrwała w swojej formie do dzisiejszych czasów.

St. Johann Baptist

Steinbreche

Steinbreche¹⁷ tutaj wydobywano refrather marmur, czerwono-czarny wapień, który m. in. używano do budowy zamku w Bensberg. W roku 1712 powstał w tym miejscu Dom Steinbreche, mały dworek, w którym dzisiaj znajduje się restauracja i ośrodek kultury. Jest on miejscem imprez, spotkań publicznych i prywatnych uroczystości.

Saaler Mühle

Saaler Mühle¹⁸ jest miejscem rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców miasta Bergisch Gladbach. Tutaj, przy jeziorze Bensberg spotyka się spacerowiczów, tutaj wyprowadza się psy. Ścieżka która prowadzi dookoła jeziora jest ulubionym miejscem. Nieopodal jeziora znajduje się plac zabaw i zadaszona altana – miejsce do grillowania. Jeden z najbardziej znanych w kraju pod względem różnorodności basen termiczny i SPA pod nazwą „Mediterrana”, lodowisko i jeden z ładniejszych placów golfowych Niemiec czyni to miejsce atrakcyjnym dla odwiedzających miasto.

Fachwerk im Bergischen Land

Odwiedzającym Bergisch Gladbach nie umknie uwadze, że spotkają tu specyficzną architekturę. Budowle posiadające czarne belki, białe ściany, zielone okiennice i czarne dachy – to typowy sposób budowy w tutejszym regionie. W Bergisch Gladbach można jeszcze takie zabudowania podziwiać – przede wszystkim na przedmieściach, które zachowały charakter wiejski. To jest warte zobaczenia!

Fachwerkhäuser der Papiermühle Alte Dombach

Herrenstrunden

We wschodniej dzielnicy miasta, w **Herrenstrunden**¹⁹, ma swoje źródło rzeczka Strunde. W ramach projektu Regionale 2010 odrestaurowano i zagospodarowano to miejsce. Tutaj znajduje się punkt startu małego wędrownego szlaku – Strundeweg. Zaraz po starcie napotyka się na pierwsze ciekawe obiekty: „Malteser Komturei” – malowniczo nad małym jeziorkiem położona budowla z XVII wieku, w której znajduje się obecnie restauracja i hotel. Przechodząc obok „Malteser Mühle” (młyn), która znajduje się w prywatnej posiadłości, dochodzi się do wiejskiego stawu ze wspaniałym widokiem na „Burg Zweiffel”, dawny zamek rycerski z jego prawie 800-letnią historią. W dalszym przebiegu ścieżki napotyka się „Herkenrather Tor” na placu gospodarczym zamku, kościół w stylu romańskim, „Altes Freibad” (Stare Kąpielisko) z lat trzydziestych ze znajdującą się pod ochroną zabytków fasadą. W Herrenstrunden warto się na chwilę zatrzymać i spędzić tu trochę czasu.

Burg Zweiffel

Malteser Komturei

Gut Schiff

Die Strunde und der Lyrikpfad

„Najpracowitszy potok Niemiec” – tak bywa nazywana rzeczka **Strunde**, która płynie przez Bergisch Gladbach. Od źródła na wschodzie miasta aż do Renu na terenie Kolońskim, na około 20-kilometrowym odcinku, przebiega ścieżka dla wędrowców oraz rowerzystów. Jest ona bardzo bogata w piękne widoki. Wędrując obok Strunde można zobaczyć m. in. historyczne młyny, parki miejskie, architekturę fabryk z XIX wieku, romantyczne osiedla oraz obszary leśne i bagna.

Bardzo lubiana jest **Ścieżka liryczna**²⁰, gdzie na brzegu pierwszej części tego potoku na małych tabliczkach autorzy lokalni prezentują periodycznie nowe wiersze.

„Lyrikpfad” tablica

Tal der Schlade – Geopfad

Podróż do świata przed naszą erą umożliwia **Geościeżka**²¹ w Bergisch Gladbach, która została wyróżniona tytułem „Narodowy Geotop”. Tam, gdzie dzisiaj stoi ratusz, przed 375 milionami lat nad tropikalnym morzem rosły drzewa palmowe, była plaża a miasto Bergisch Gladbach leżało na skraju olbrzymiego kontynentu na wybrzeżu ciepłego morza niedaleko od równika. Co przetrwało od tamtego czasu do dzisiaj?

Oznakowanie „Geopfad”

W nieckowatych formacjach ziemi leżą duże złoża wapienne, które powstały z nagromadzonych i spojonych ze sobą skamieniałych szczątków stworzeń morskich. To wapno było eksploatowane przez setki lat, a stare kopalnie można jeszcze dzisiaj zwiedzić w suchej dolinie „Schlade”. Geościeżka Bergisch Gladbach prowadzi z centrum miasta koło kopalni, pieców wapiennych na wzgórze wschodnie i z powrotem do łagodnej doliny Strunde, gdzie dalsze ślady eksploatacji wapna i rudy żelaza czekają na odkrycie.

Przepiękne widoki i architektura w „Bergischen Wanderland“

Jedna z wielu tablic informacyjnych w „Bergischen Wanderland“

Nie tylko zabytki historyczne wokół Bergisch Gladbach zapraszają do zwiedzania ale również piękne łąki, lasy i rzeczki, zapory wodne, wioski z architekturą rzemieślniczą oraz stare twierdze lub kościoły. Dwie drogi dla wędrowców z charakterem dalekim i inne mniejsze ścieżki budują całą sieć wyróżnionych szlaków dla wędrowców w regionie. Wędrując na terenie Bergisch Gladbach można odkryć również wiele lokalnych ciekawostek. Przykładem jest „Bensberska Droga Zamkowa” prowadząca od barokowego zamku około 8 km przez lasy, łąki, rzeczki i stawy, mijając groby żołnierzy i inne pomniki oraz oryginalne miejsca wypoczynku.

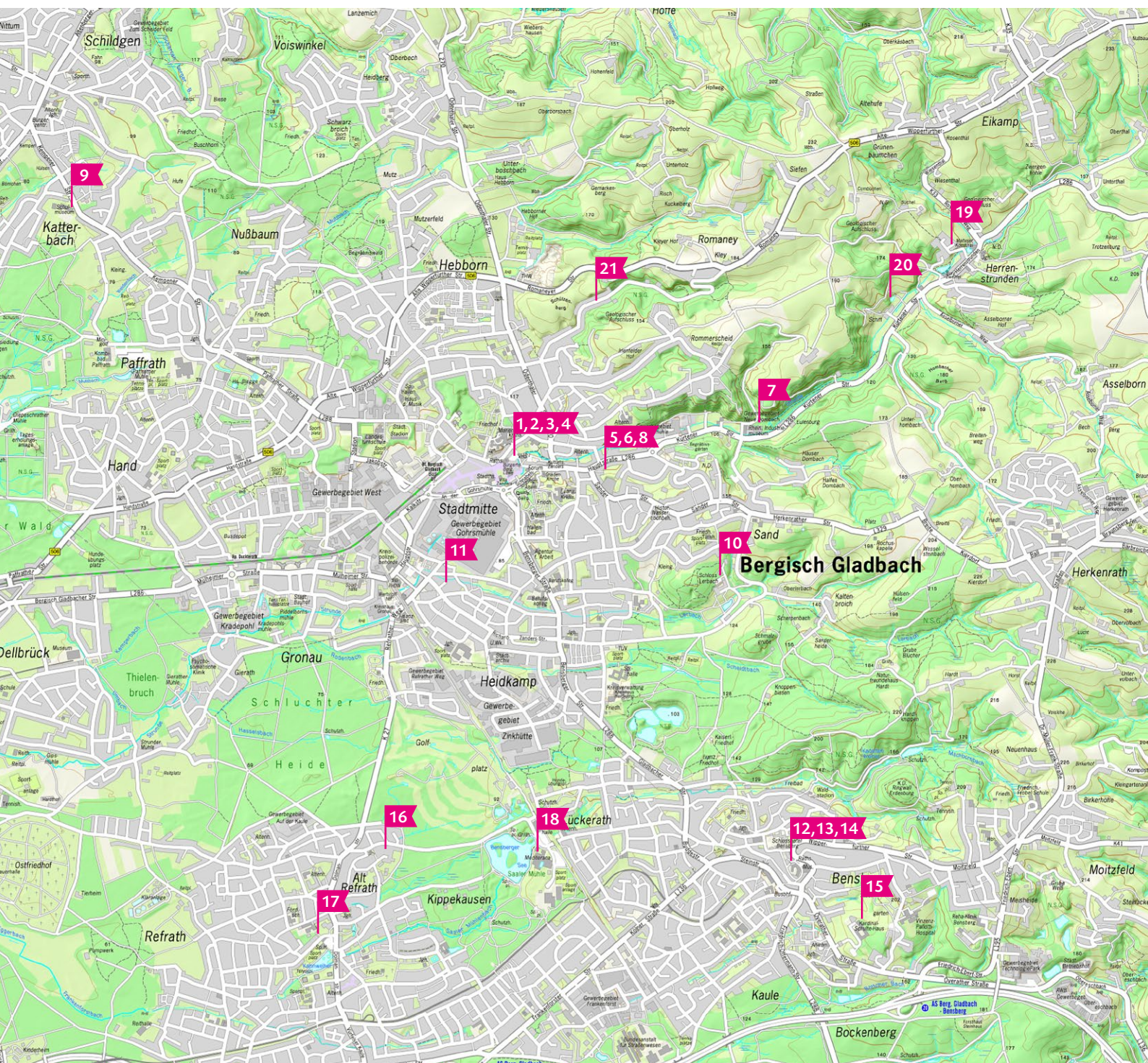
www.bergisches-wanderland.de

Co warto zobaczyć w Bergisch Gladbach i gdzie?

1. Rathaus Stadtmitte
2. Kunstmuseum Villa Zanders
3. St. Laurentius mit Stadtbrunnen
4. Bürgerhaus Bergischer Löwe
5. Gnadenkirche
6. Kulturhaus Zanders
7. LVR-Museum Papiermühle Alte Dombach
8. Kindergartenmuseum NRW
9. Schulmuseum Bergisch Gladbach
10. Schloss Lerbach
11. Gartensiedlung Gronauerwald
12. Rathaus Bensberg
13. Bergisches Museum
14. Grandhotel Schloss Bensberg
15. Kardinal Schulte Haus
16. St. Johann Baptist
17. Haus Steinbreche
18. Saaler Mühle/Mediterana
19. Herrenstrunden
20. Lyrikpfad
21. Tal der Schlade – Geopfad

©Rheinisch-Bergischer Kreis, CC-BY 4.0

Impressum

Herausgeber: Stadt Bergisch Gladbach – Wirtschaftsförderung und Tourismus

Rathaus Bensberg 51429 Bergisch Gladbach, Telefon: (02202) 141359, E-Mail: tourismus@bergischgladbach.de

www.bergischgladbach.de/tourismus

Übersetzung: Gabriele Malek-Przemus

Grafische Gestaltung: thurm-design, Bergisch Gladbach

Bildmaterial: Stadt Bergisch Gladbach, Anton Luhr, Peter Mattes, Michael Thomys, LVR-Industriemuseum,

Schulmuseum Bergisch Gladbach – Sammlung Carl Cüppers, Guido Wagner, Marc Wohlrab

Kartenübersicht: Stadt Bergisch Gladbach, Geoservice

Basisdaten: ©Rheinisch-Bergischer Kreis, CC-BY 4.0

Stadt Bergisch Gladbach

www.bergischgladbach.de